

Faculty of Arts, Commerce, Sciences and Business Management
B.A/B.Com/B.Sc/BBA II-Year, CBCS-III Semester Examinations 2018-19
PAPER: SECOND LANGUAGE HINDI

Time: 3 Hours

Max Marks: 80

Section-A

I. किन्ही पाँच प्रश्नों के संक्षेप में उत्तर दीजिए ।

(5x4=20 Marks)

1. कबीर की भक्ति-भावना को स्पष्ट कीजिए ।
2. सूरदास का परिचय लिखिए ।
3. 'पृथ्वीराज रासो' ग्रंथ की विशेषताएँ लिखिए ।
4. हिन्दी साहित्य के इतिहास के काल विभाजन की समय सीमा लिखिए ।
5. सूरदास के 'बाललीला वर्णन' को लिखिए ।
6. सुभद्रा कुमारी चौहान का परिचय लिखिए ।
7. सुमित्रानंदन पंत को कोमल और सुकुमार कल्पना के कवि क्यों कहा जाता है ?
8. मैथिलीशरण गुप्त को राष्ट्र कवि क्यों कहा जाता है ?

Section-B

II. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो

(5x12=60 Marks)

9. किन्ही दो की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए ।

- (1) काल करे सो आज कर, आज करे सो अब ।
पल में प्रलय होगी, बहुरि करेगा कब ॥
- (2) तुलसी मीठे वचन ते, सुख उपजत चहूँ ओर ।
वशीकरण एक मंत्र है, तज दे वचन कठोर ॥
- (3) जसोद हरि पालनै झुलावै ।
हलरावै, दुलराई मल्हावै, जोई-सोई कछु गावै ॥
- (4) हे नवयुवओं ! देश भर की दृष्टि तुम पर ही लगी ,
हे मनुज जीवन की तुम्ही में ज्योति सबसे जगमगी ।
दोगे न तुम तो कौन देगा योग देशोध्दार में ?
देखो, कहाँ क्या हो रहा है आज कल संसार में ॥

10. किसी एक कविता का सारांश लिखिए ।

- (1) भारत (2) नव युवकों से (3) मेरा नया बचपन

11.(a) हिन्दी साहित्य के इतिहास की आदिकाल की प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए ।

(OR)

(b) हिन्दी साहित्य में भक्तिकाल को स्वर्णयुग क्यों कहा जाता है ?

12. निम्नलिखित में से किन्ही दो कवियों पर टिप्पणी लिखिए ।

- (1) कबीरदास (2) सूरदास (3) सुभद्रा कुमारी चौहान (4) मैथिलीशरण गुप्त

13. (a) निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर निबंध लिखिए ।

- (1) समाज में नारी का स्थान
(2) विद्यार्थी और राजनीति
(3) जीवन में स्वच्छता का महत्व

(b) निम्नलिखित छः वाक्यों का हिन्दी में अनुवाद कीजिए ।

- (1) Our Chief Minister is K. Chandra Shekhar Rao
(2) Hindi is our National Language
(3) Save trees
(4) India is a democratic country
(5) Narendra Modi introduced Swachh Bharat Program
(6) Hyderabad is capital of Telangana State

Faculty of Arts, Commerce, Sciences and Business Management
B.A/B.Com/B.Sc/BBA/BA(L) II-Year, CBCS-III Semester Examinations 2018-19

PAPER: SECOND LANGUAGE SANSKRIT

Time: 3 Hours

Max Marks: 80

Section - A

I पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः

(5x4=20 Marks)

1. "सुरगुरुः सोऽत्र सपत्नीकस्तपस्यति।" वाक्यमिदं ससन्दर्भं व्याख्यात ।
2. सन्निधानं सूर्यनारायण शास्त्री पण्डितस्य शास्त्रवैदुश्यं विशदयत।
3. "सत्यं वद धर्मं चर ।" वाक्यमिदं ससन्दर्भं व्याख्यात ।
4. उपमालङ्कारस्य लक्ष्य लक्षण सन्वयं लिखत।
5. लिङ्ग विभक्ति वचनानि प्रत्यभिजीनीत । 1. जलमुचः 2. तव 3. मनसि 4. राज्ञे
6. "कविपण्डितसमागमेच्छुकः सहसा समुपैति विक्रमः ।
अरुणस्तिमिरारिरुत्थितः किरणैस्सङ्गत एति भासुरः ॥" श्लोकममुं भाषान्तीकुरुत ।
7. डा॥ ए. रामुलु महोदस्य परिचयं कुरुत ।
8. दृष्टान्तालङ्कारस्य लक्ष्य लक्षण समन्वयं कुरुत ।

Section - B

II स्रवे प्रश्नाः समाधेयाः

(5x12=60 Marks)

9. द्वयोः श्लोकयोः प्रतिपदार्थं तात्पर्यं च लिखत ।
 - अ) प्रथमोपकृतं मरुत्वतः परिपत्त्या लधु मान्यते भवान् ।
गणयत्यवदानविस्मितो भवतः सोऽपि न् सत्क्रियागुणान्॥
 - आ) मनोरथाय नाशंसे किं बाहो स्पन्दसे वृथा ।
पूर्वावधीरितं श्रेयो दुःखं हि परिवर्तते ॥
 - इ) प्रवर्ततां प्रकृति हिताय पार्थिवः सरस्वती श्रुतिमहतां महीयताम् ।
ममापि च क्षपयतु नीललोहितः पुरर्भवं परिगतशक्तिरात्मभू ॥
 - ई) तव भवतु बिडौजाः प्रजवृष्टिः प्रजासु त्वमपि वित्तयज्ञो वज्रिणं प्रणयस्व ।
युगशतपरिवर्तनेवमन्योन्यकृत्यैर्नयतुमुभयलोकानुग्रहश्चाघनीयः ॥
10. अ) पाठ्यमनुसृत्य रामदास्य कथां ववृणुत ।
(अथवा)
आ) वैशंपायन कथां लिखत ।
11. अ) गुरुः शिष्यं किं अनुशास्ति ।
(अथवा)
आ) केनोपनिषदि वर्णितानुसारं ब्रह्मशक्ति गरीयति इति पाठ्यांशस्य सारांशं लिखत ।

12. द्वयो- कविपरिचयं कुरुत ।
1. कौटिल्यः 2. भारविः 3. श्रीहर्षः 4. पाणिनिः
13. द्वयोः शब्दौ सर्वासु विभक्तिषु लिखत ।
1. भगवत् 2. अस्मत् 3. विद्वांस् 4. वाक्

Faculty of Arts, Commerce, Sciences and Business Management
B.A/B.Com/B.Sc/BBA II-Year, CBCS-III Semester Examinations 2018-19

PAPER: URDU (Poetry and Prose)

Paper-II (Second Language)

Time: 3 Hours

Max Marks: 80

سیکشن-A

(5X4= 20)

- 1 صرف پانچ سوالات کے جوابات مطلوب ہیں۔
- 1 مثنوی کے کہتے ہیں۔ اردو کی اہم مثنویوں کے نام لکھو۔
- 2 جان شاراختر کا تعارف بیان کیجئے۔
- 3 ذوق کا تعارف بیان کیجئے۔
- 4 وحشی کا تعارف بیان کیجئے۔
- 5 داستانوں کی تہذیبی اہمیت بیان کیجئے۔
- 6 ڈپٹی نذیر احمد کا تعارف بیان کیجئے۔ ان کے ناولوں کے نام لکھئے۔
- 7 ابوالکلام آزاد کی جیل میں مصروفیات بیان کیجئے۔
- 8 ذوق نے قصیدہ ”درشان حمید الدولہ“ میں نواب صاحب کی کون کونسی صفات بیان کی ہیں لکھئے۔

سیکشن-B

(5X12= 60)

- II تمام سوالات کے جوابات مطلوب ہیں۔
- 1 (a) مثنوی ”امن نامہ“ میں جان شاراختر نے ہندوستانی تہذیب کی کن کن نشانیوں کو بیان کیا ہے تفصیل سے لکھئے۔
- یا
- (b) قصیدے کی تعریف کیجئے اور اس کے اجزائے ترکیبی بیان کیجئے۔
- 2 (a) قصیدہ ”درشان حمید الدولہ“ کا خلاصہ اپنے الفاظ میں لکھئے۔

یا

- (b) اردو میں مثنوی نگاری کے ارتقاء کو بیان کیجئے۔
 (a) ”انتخاب سب رس“ سے کوئی چار اخلاقی باتوں کو اپنے الفاظ میں لکھئے۔

یا

- (b) ناول کی تعریف کیجئے۔ اردو میں ناول نگاری کا ارتقاء بیان کیجئے
 تفصیل سے لکھئے۔
 (a) انشائیہ ”ذوق چائے نوشی“ کا خلاصہ لکھئے۔ اور مولانا آزاد کی انشائیہ نگاری کی اہم خصوصیات بیان کیجئے۔

یا

- (b) انشائیہ کے کہتے ہیں۔ اردو میں انشائیہ کے ارتقاء کو بیان کیجئے۔
 (a) ناول کے حصے ”نصوح کی سلیم سے گفتگو“ میں نوجوانوں کے لیے کون کونسی اخلاقی باتیں پیش کی گئی ہیں۔
 تفصیل سے لکھئے۔
 (b) داستان کے کہتے ہیں۔ اردو میں داستان نگاری کی روایت بیان کیجئے۔
